

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงาน โครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ครอบคลุมสาระสำคัญดังนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงาน โครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ด้านการดำเนินงานโครงการ ด้านปัญหาการดำเนินงานโครงการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่างประชากร

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการที่ดำเนินโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีจำนวนประชากรคือ ศึกษานิเทศก์อำเภอจำนวน 875 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4,221 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 4,221 คน รวมประชากรทั้งหมด 9,317 คน

2. ตัวอย่างประชากร ได้แก่ ศึกษานิเทศก์อำเภอเมืองจำนวน 40 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 184 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 184 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งหมด 408 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนนี้

2.1 สุ่มจังหวัดจากเขตการศึกษามาร้อยละ 50 ไม่รวมกรุงเทพมหานคร เนื่องจากระบบการบริหารงานแตกต่างจากจังหวัดอื่น คือกรุงเทพมหานครไม่มีการแบ่งเป็นอำเภอต่างๆจึงไม่มีศึกษานิเทศก์อำเภอ โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลากได้ 40 จังหวัด

2.2 สุ่มแบบเจาะจง เลือกอำเภอเมืองทั้งหมดจากจังหวัดในข้อ 2.1 ได้จำนวนอำเภอเมืองทั้งหมด 40 อำเภอ โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกคือ โรงเรียนในเขตอำเภอเมืองมีความ

พร้อมในหลาย ๆ ด้าน เช่น อาคารสถานที่ งบประมาณ บุคลากร การนิเทศ ได้ตัวอย่างประชากรที่เป็นศึกษานิเทศก์อำเภอเมืองในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 40 คน เพราะแต่ละอำเภอมีศึกษานิเทศก์อำเภอรับผิดชอบการดำเนินงานโครงการหนึ่งคน

2.3 สุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลาก เลือกโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองในข้อ 2.2 มาร้อยละ 60 ได้โรงเรียน จำนวน 184 โรงเรียน

2.4 ใช้ผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน จำนวน 184 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนเดียวกับผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 184 คน

2.5 สุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ โดยสุ่มแบบเจาะจงเลือกโรงเรียนในข้อ 2.3 ที่มีชื่อเสียงในการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบเรียนร่วม โดยให้นักวิชาการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่รับผิดชอบการดำเนินงานโครงการ และศึกษานิเทศก์อำเภอเมืองแนะนำ มาภาคละ 1 จังหวัด จังหวัดละ 1 โรงเรียน คือ จังหวัดลำพูน ขอนแก่น นครศรีธรรมราช จันทบุรี เพชรบุรี นนทบุรี ได้ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์เป็นศึกษานิเทศก์อำเภอเมือง จำนวน 6 คน ผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 6 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ โรงเรียนเดียวกับผู้บริหาร จำนวน 6 คน รวมตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์รวมทั้งสิ้น 18 คน

2.6 ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสังเกต เจาะจงเลือกครูผู้รับผิดชอบโครงการในข้อ 2.5 จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ฉบับ คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบสอบถาม มีจำนวน 3 ฉบับ คือ แบบสอบถามศึกษานิเทศก์ แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน แบบสอบถามครูผู้รับผิดชอบโครงการ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการและปัญหาการดำเนินงานโครงการ

แบบสัมภาษณ์ มีจำนวน 3 ฉบับ คือแบบสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบโครงการ เกี่ยวกับการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงาน

3. แบบสังเกต การจัดโครงการพัฒนารูปการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษรูปแบบเรียนร่วม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การจัดสภาพแวดล้อมภายนอก และภายในห้องเรียนร่วม

ตอนที่ 2 การจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยโดยวิธีส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ แล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับมาทางไปรษณีย์ แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนสมบูรณ์รวมทั้งสิ้น 408 ชุด เป็นแบบสอบถามศึกษานิเทศก์ได้รับกลับคืน 40 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 แบบสอบถามผู้บริหาร 176 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.66 แบบสอบถามครูผู้รับผิดชอบโครงการ 176 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.66

การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ จำนวน 6 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 6 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 6 คน ผู้บริหารและครูโรงเรียนเดียวกันจำนวน 6 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 18 คน จาก 6 ภาค 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำพูน ขอนแก่น นครศรีธรรมราช จันทบุรี เพชรบุรี นนทบุรี

การสังเกต ผู้วิจัยเดินทางไปสังเกตการจัดการศึกษาพิเศษด้วยตนเอง โดยสังเกตครูผู้รับผิดชอบโครงการจากโรงเรียนเดียวกับที่สัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ และสังเกต จังหวัดละ 1 สัปดาห์ รวมระยะเวลาในการสัมภาษณ์สังเกต จำนวน 6 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
2. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลมาสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ นำเสนอโดยการบรรยาย
3. ข้อมูลจากแบบสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลมาสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ นำเสนอโดยการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สรุปผลวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 57.5 ส่วนใหญ่อายุ 46 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 70.00 วุฒิการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่จบปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 52.50 วิชาเอกที่จบส่วนใหญ่เป็นวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 10.00 อายุราชการส่วนใหญ่ระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 75.0 ประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่ระหว่าง 3-4 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.50 ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมคิดเป็นร้อยละ 87.50

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 89.20 มีอายุ 46 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 48.86 วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 76.70 ส่วนใหญ่จบวิชาเอกบริหารคิดเป็นร้อยละ 17.04 ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 43.18 ดำรงตำแหน่งผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเวลา 16 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 48.86 ประสบการณ์จัดการศึกษาพิเศษส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.76 ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมคิดเป็นร้อยละ 57.39

ครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 87.50 มีอายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 72.16 วุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 85.79 วิชาเอกปฐมวัยคิดเป็นร้อยละ 26.13 ระยะเวลารับผิดชอบจัดการเรียนร่วมส่วนใหญ่ 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.65 ส่วนใหญ่สอนชั้น ป. 1 – ป. 6 คิดเป็นร้อยละ 81.25 เคยผ่านการอบรมส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 92.04 เรื่องที่อบรมเป็นส่วนใหญ่คือ การจัดการศึกษาพิเศษคิดเป็นร้อยละ 32.96

ตอนที่ 2 การดำเนินงานโครงการต่าง ๆ

1. ด้านนโยบาย

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่กำหนดวัตถุประสงค์ตามนโยบายเพื่อให้มีโรงเรียนศูนย์กลางกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 85.00 ส่วนใหญ่เห็นนโยบายโดยการประชุมชี้แจง คิดเป็นร้อยละ 90.00 มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

2. การวางแผน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 92.50 ส่วนใหญ่มีคณะกรรมการระดับอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 77.50 คณะกรรมการอำเภอส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและศึกษานิเทศก์อำเภอคิดเป็นร้อยละ 70.00

ผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการวางแผนด้วยการประชุมแต่งตั้งกรรมการดำเนินงานเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 80.11 ผู้บริหารส่วนใหญ่มีบทบาทในการแนะนำการวางแผนคิดเป็นร้อยละ 64.78 คณะกรรมการการเรียนร่วมของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 89.77 ครูส่วนใหญ่ให้การเสนอแนะข้อมูลจัดการเรียนร่วมคิดเป็นร้อยละ 58.68

3. การประสานงาน

ศึกษานิเทศก์ทุกคนมีการประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 100 พบว่าส่วนมากประสานเรื่องการรายงานข้อมูลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และการคัดเลือกครูรับผิดชอบคิดเป็นร้อยละ 5.00 การประสานงานกับศึกษานิเทศก์จังหวัดส่วนใหญ่ประสานเรื่องการบริหารและการจัดการเรียนร่วม และเอกสารสื่อการสอนคิดเป็นร้อยละ 7.50 การประสานงานกับครูส่วนใหญ่เป็นการจัดการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 10.00 การประสานงานกับแพทย์ส่วนใหญ่เรื่องการตรวจรักษาสุขภาพคิดเป็นร้อยละ 12.50 การประสานงานกับนักจิตวิทยา จิตแพทย์ส่วนใหญ่เป็นการตรวจร่างกาย สุขภาพจิต คิดเป็นร้อยละ 2.50 การประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขพบว่าประสานเรื่องการตรวจรักษา ทดสอบเด็กที่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 5.00 การประสานงานกับนักกายภาพบำบัด ประสานเรื่องการทำกายภาพบำบัดแก่เด็กคิดเป็นร้อยละ 5.00 ส่วนวิธีการประสานงานส่วนใหญ่ศึกษานิเทศก์ประสานอย่างไม่เป็นทางการ และประชุม คิดเป็นร้อยละ 75.00

ผู้บริหารโรงเรียนพบว่าส่วนใหญ่ประสานงานกับศึกษานิเทศก์อำเภอ คิดเป็นร้อยละ 88.07 วิธีการประสานงานผู้บริหารใช้การประชุม คิดเป็นร้อยละ 65.95

ครูส่วนใหญ่ประสานงานกับศึกษานิเทศก์อำเภอ คิดเป็นร้อยละ 55.11 วิธีการประสานส่วนใหญ่เป็นการประสานอย่างไรเป็นทางการคิดเป็นร้อยละ 59.66 ครูส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนเป็นบางโอกาส คิดเป็นร้อยละ 72.73

4. การคัดเลือกโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่คัดเลือกโรงเรียนที่เป็นศูนย์กลางทางวิชาการศึกษาที่มีความพร้อมหลายๆด้าน คิดเป็นร้อยละ 70.00

5. งบประมาณ

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่จัดสรรตามจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษคิดเป็นร้อยละ 57.50

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นส่วนใหญ่คิด

เป็นร้อยละ 73.30

6. บุคลากร

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่เตรียมบุคลากรโดยการแจ้งกำหนดการและส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 97.50

ผู้บริหารโรงเรียนคัดเลือกครูรับผิดชอบการเรียนร่วมส่วนใหญ่คัดเลือกตามความรู้ความสามารถ คิดเป็นร้อยละ 71.60 การเตรียมผู้ปกครองส่วนใหญ่แนะนำวิธีปฏิบัติต่อเด็ก คิดเป็นร้อยละ 71.60 การเตรียมเด็กปกติ ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ทำการประชุมชี้แจงคิดเป็นร้อยละ 78.40

ครูเตรียมตนเองสำหรับการเรียนร่วมพบว่าส่วนใหญ่เข้ารับการอบรมคิดเป็นร้อยละ 86.36 การมีส่วนร่วมของครูในการเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการเตรียม คิดเป็นร้อยละ 81.82 เตรียมโดยทำความเข้าใจให้มีทัศนคติที่ดี คิดเป็นร้อยละ 74.43 การเตรียมผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษของครูส่วนใหญ่เป็นการแนะนำการเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 74.43 ครูส่วนใหญ่เตรียมเด็กปกติสำหรับการเรียนร่วม โดยการปลูกฝังเจตคติที่ดี คิดเป็นร้อยละ 74.43

7. อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ข้อมูลให้ครูปรับปรุงห้องเรียนให้เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 50.57 ครูส่วนใหญ่จัดอาคารสถานที่โดยการตกแต่งห้องเรียนให้เหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 57.95

8. หลักสูตร เอกสารหลักสูตร

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่จัดหาเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอแก่โรงเรียนต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 55.00 ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าหลักสูตรที่ใช้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นหลักสูตรปกติที่ปรับให้เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 80.00

ครูส่วนใหญ่ใช้หลักสูตรปกติที่ปรับให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 67.05 การเตรียมเอกสารหลักสูตรครูส่วนใหญ่เตรียมการสำรวจเอกสารหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 58.52

9. รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

9.1 รูปแบบการเรียนร่วม

ศึกษานิเทศก์ให้ข้อมูลว่าโรงเรียนส่วนใหญ่จัดการเรียนร่วมในรูปแบบ เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลาคิดเป็นร้อยละ 75.00 ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่พบมากที่สุดคือเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 67.50 ส่วนการช่วยเหลือครูจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ศึกษานิเทศก์ ให้คำแนะนำปรึกษาประสานงานคิดเป็นร้อยละ 15.00

ผู้บริหารโรงเรียนให้ข้อมูลส่วนใหญ่จัดการเรียนร่วมในรูปแบบ ชั้นเรียนปกติเต็มเวลา คิดเป็นร้อยละ 81.26 ส่วนหลักการจัดการเรียนร่วม ของผู้บริหารส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนร่วม คิดเป็นร้อยละ 77.84

ครูส่วนใหญ่จัดการเรียนร่วมในแบบ ชั้นเรียนปกติเต็มเวลาคิดเป็นร้อยละ 68.18

9.2 การคัดแยกเด็ก

ครูส่วนใหญ่คัดแยกเด็กโดยการสังเกตพฤติกรรมคิดเป็นร้อยละ 93.75 ในการคัดแยกเด็กส่วนใหญ่โรงเรียนต่างๆ ไม่มีคณะกรรมการคัดแยกเด็ก คิดเป็นร้อยละ 56.82 มีกรรมการคัดแยกเด็กคิดเป็นร้อยละ 43.18 ผู้ที่เป็นกรรมการคัดแยกส่วนใหญ่เป็นครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมคิดเป็นร้อยละ 46.59

9.3 การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

ครูส่วนใหญ่จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลคิดเป็นร้อยละ 65.91 วิธีการจัดทำส่วนใหญ่ศึกษาการจัดทำคิดเป็นร้อยละ 53.41 กำหนดระยะเวลาของแผนส่วนใหญ่กำหนดระยะเวลา 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.10 การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล ครูส่วนใหญ่จัดทำคิดเป็นร้อยละ 50.57

9.4 การเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ครูส่วนใหญ่ไม่ได้เตรียมความพร้อมเด็กคิดเป็นร้อยละ 52.84 ได้รับการเตรียมความพร้อม ร้อยละ 47 พบว่าผู้ที่เตรียมความพร้อมส่วนใหญ่คือ ครูการศึกษาศึกษาพิเศษ และโรงเรียนหรือศูนย์การศึกษาพิเศษคิดเป็นร้อยละ 4.55 เท่ากันในการเตรียมความพร้อมเด็กพบว่าส่วนใหญ่เป็นเด็กที่บกพร่องทางการได้ยิน และบกพร่องทางร่างกายคิดเป็นร้อยละ 2.84

9.5 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ครูส่วนใหญ่สอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 50.57 การสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนปกติครูส่วนใหญ่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปพร้อมเด็กปกติแล้วแยกเด็กมาฝึกบางเวลา คิดเป็นร้อยละ 50.00

การสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนพิเศษครูส่วนใหญ่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภทไปพร้อมกันแล้วสอนเพิ่มเติมสำหรับเด็กที่เข้าใจยาก และสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่ละประเภทเป็นกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 22.16

ครูส่วนใหญ่ทำการสอนเสริมเด็กที่มีความต้องการพิเศษคิดเป็นร้อยละ 75.00 การสอนเสริมส่วนใหญ่สอนในชั้นปกติที่เรียนร่วม

ครูส่วนใหญ่ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ร่วมกิจกรรม ให้เด็กปกติช่วยเหลือแนะนำคิดเป็นร้อยละ 70.46

ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางคิดเป็นร้อยละ 73.86

ครูส่วนใหญ่จัดกิจกรรมเสริม นันทนาการคิดเป็นร้อยละ 64.77

9.6 สื่อและอุปกรณ์

ศึกษานิเทศก์เตรียมด้านสื่ออุปกรณ์แก่ครู โรงเรียนต่างๆ โดยให้ความรู้ในการผลิต ใช้เก็บรักษาคิดเป็นร้อยละ 45.00 สื่อและอุปกรณ์ที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดให้แก่ักเรียน ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า เป็น เครื่องมือคัดแยกเด็ก(แป้นหมุน) คิดเป็นร้อยละ 85.00

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่แนะนำให้ครูผลิตสื่อเป็นบางส่วนคิดเป็นร้อยละ 68.18

ครูส่วนใหญ่เตรียมสื่อและอุปกรณ์โดยเลือกใช้สื่อและอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 76.14 สื่อที่ครูใช้ส่วนใหญ่เป็นรูปภาพ คิดเป็นร้อยละ 80.68 สื่อและอุปกรณ์ที่ช่วยในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนใหญ่คือ เกม คิดเป็นร้อยละ 2.27 ครูส่วนใหญ่มีวิธีการใช้สื่อโดยการให้เด็กมีโอกาสสัมผัสสื่อ คิดเป็นร้อยละ 69.89

10. การพัฒนาการจัดรูปแบบการเรียนการสอน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ให้ครูทำแผนการสอนเฉพาะบุคคลคิดเป็นร้อยละ 62.50

ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 81.18 การพัฒนาส่วนใหญ่เป็นการทดลองจัดการเรียนร่วมในรูปแบบที่เหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 55.11

ครูมีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยส่วนใหญ่จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล คิดเป็นร้อยละ 43.76

11. บริการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วม

ครูส่วนใหญ่จัดบริการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วมห้องเสริมวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 36.93

12. การนิเทศ

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ใช้วิธีการนิเทศโดยให้คำแนะนำปรึกษา คิดเป็นร้อยละ 92.50 เรื่องที่สนใจส่วนใหญ่ เป็นการสอนและการจัดกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 87.50 ช่วงเวลาการออกนิเทศส่วนใหญ่เดือนละ 1 ครั้ง และไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่นำผลการนิเทศไปปรับปรุงการสอนของครูคิดเป็นร้อยละ 75.00

ผู้บริหารส่วนใหญ่เตรียมการนิเทศ โดยการประชุมชี้แจงแก่บุคลากร คิดเป็นร้อยละ 87.50 บุคลากรที่นิเทศ การเรียนร่วมในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 89.77 วิธีการนิเทศ ของผู้บริหารส่วนใหญ่เยี่ยมชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 86.93 เวลานิเทศของผู้บริหารส่วนใหญ่ออกนิเทศเดือนละ 1 ครั้ง เรื่องที่ดำเนินการนิเทศผู้บริหารส่วนใหญ่ นิเทศการสอนและการจัดกิจกรรมคิดเป็นร้อยละ 71.27

13. การสนับสนุนการดำเนินโครงการ

ผู้บริหารโรงเรียน สนับสนุนด้านงบประมาณส่วนใหญ่ นำงบส่วนอื่นมา ให้เพิ่มคิดเป็นร้อยละ 68.18 สนับสนุนด้านบุคลากรส่วนใหญ่ ส่งเข้ารับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 89.77 ผู้บริหารสนับสนุนด้านอาคารสถานที่ ส่วนใหญ่ทำการปรับปรุงให้เหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 74.43 ผู้บริหารสนับสนุนด้านแผนการสอน โดยการตรวจแผนคิดเป็นร้อยละ 56.81 ผู้บริหารส่วนใหญ่ สนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอน โดยส่งครูเข้ารับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 85.80 สนับสนุนด้านสื่ออุปกรณ์ส่วนใหญ่จัดหาให้เพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 78.97 ผู้บริหารสนับสนุนด้านการวัดและประเมินผลส่วนใหญ่ หาเอกสารคู่มือการวัดและประเมินผลให้คิดเป็นร้อยละ 71.59

14. ด้านการวัดและประเมินผล

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ใช้วิธีประเมินโครงการ โดยการสังเกตการดำเนินงานคิดร้อยละ 80.00 เครื่องมือที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ แบบสรุปการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 65.00 การประเมินผลการดำเนินงานโครงการศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ประเมินด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 75.00

ผู้บริหารโรงเรียนผู้บริหารประเมินผลการดำเนินงานส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกตงานของครู คิดเป็นร้อยละ 85.22 เครื่องมือที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้ในการประเมิน คือ แบบสังเกต คิดเป็นร้อยละ 66.47 ช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนร่วมผู้บริหารส่วนใหญ่ประเมินภาคเรียนละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.10

ครู วัตถุประสงค์และประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษส่วนใหญ่ใช้การสังเกตคิดเป็นร้อยละ 85.22 เครื่องมือในการวัดประเมินผลเด็ก ส่วนใหญ่ครูจัดทำขึ้นเอง คิดเป็นร้อยละ 81.82 ช่วงเวลาในการวัดประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนใหญ่วัดและประเมินผลหลังการสอน คิดเป็นร้อยละ 80.11 การวัดและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษส่วนใหญ่วัดตามความสามารถของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 85.80

15. การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

ศึกษานิเทศก์ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่แจ้งในที่ประชุมคิดเป็นร้อยละ 80.00

ผู้บริหาร โรงเรียน ส่วนใหญ่ใช้วิธีการประชุมชี้แจง คิดเป็นร้อยละ 70.46

ครู ส่วนใหญ่ทำการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยแจ้งในที่ประชุม คิดเป็นร้อยละ 61.36

ตอนที่ 3 ปัญหาในการดำเนินงานโครงการ

ศึกษานิเทศก์ปัญหาการปฏิบัติตามนโยบาย พบว่าส่วนใหญ่ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ไม่มากพอ คิดเป็นร้อยละ 75.00 ปัญหาการวางแผนส่วนใหญ่ ขาดการวางแผนร่วมกันและไม่ได้นำข้อมูลพื้นฐานมาประกอบการวางแผนคิดเป็นร้อยละ 47.50 ปัญหาด้านหลักสูตรพบว่าส่วนใหญ่ ครูเข้าใจหลักสูตรไม่เพียงพอคิดเป็นร้อยละ 75.00 ปัญหาด้านเอกสารหลักสูตรพบว่าส่วนใหญ่ไม่เพียงพอคิดเป็นร้อยละ 40.00 ปัญหาด้านการสอนเด็กพบว่าครูมีภาระมาก คิดเป็นร้อยละ 90.00 ปัญหาด้านสื่ออุปกรณ์ศึกษานิเทศก์ พบว่าส่วนใหญ่ มีงบประมาณจำกัดคิดเป็นร้อยละ 62.25 ปัญหาด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนของศึกษานิเทศก์ พบว่าส่วนใหญ่ มีงบประมาณไม่พอคิดเป็นร้อยละ 70.00 ปัญหาด้านการสนับสนุนการดำเนินโครงการพบว่าส่วนใหญ่ ขาดงบประมาณคิดเป็นร้อยละ 50.00 ปัญหาด้านการประเมินผลโครงการพบปัญหาส่วนใหญ่คือ โรงเรียนส่งรายงานล่าช้า คิดเป็นร้อยละ 37.50 ปัญหาแพร่ข้อมูลข่าวสาร ส่วนใหญ่มีงบประมาณจำกัดคิดเป็นร้อยละ 45.00

ผู้บริหาร โรงเรียนปัญหาการประสานงานพบว่าส่วนใหญ่ขาดงบประมาณคิดเป็นร้อยละ 56.81 ปัญหางบประมาณพบว่าส่วนใหญ่มีน้อยไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 74.43 ปัญหาด้านบุคลากรพบว่าส่วนใหญ่ มีภาระมากเวลาน้อย คิดเป็นร้อยละ 50.56 ปัญหาด้านอาคารสถานที่พบว่าส่วนใหญ่มีห้องเรียนไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 52.84 ปัญหาด้านการสอนของครูผู้บริหารให้ข้อมูลว่าส่วนใหญ่ ครูมีความยากลำบากในการสอนในชั้นเรียนร่วมปกติ คิดเป็นร้อยละ 43.76 ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียนพิเศษ พบว่าส่วนใหญ่เด็กเรียนได้ช้าคิดเป็น

ร้อยละ 21.16 ปัญหาด้านสื่ออุปกรณ์ผู้บริหารให้ข้อมูลว่าส่วนใหญ่ขาดงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 57.38 ปัญหาในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารให้ข้อมูลพบว่าครุมีภาระมากเวลาน้อยคิดเป็นร้อยละ 47.72 ปัญหาการนิเทศก์ของผู้บริหาร พบว่าส่วนใหญ่ ทำการนิเทศก์ไม่ต่อเนื่องคิดเป็น ร้อยละ 43.76 ปัญหาการสนับสนุนการดำเนินงานพบว่าส่วนใหญ่ ขาดงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 57.96 ปัญหาในการประเมินผลการจัดการเรียนร่วม ผู้บริหาร ส่วนใหญ่พบว่าไม่มีเครื่องมือที่เป็นมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 60.22 ปัญหาการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลของผู้บริหารพบว่าส่วนใหญ่ ขาดงบประมาณสนับสนุน คิด เป็นร้อยละ 45.46

ครุมีปัญหาการวางแผนส่วนใหญ่มีเวลาน้อย คิดเป็นร้อยละ 70.45 มีปัญหาการประสานงานส่วนใหญ่ขาดการประสานงานที่ชัดเจนคิดเป็นร้อยละ 45.45 พบปัญหาบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีภาระมากทำงานไม่เต็มที่คิดเป็นร้อยละ 68.18 ครุส่วนใหญ่พบปัญหาด้านอาคารสถานที่คือขาดงบประมาณการปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 39.20 ครุส่วนใหญ่พบปัญหาหลักสูตรไม่ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 51.14 ครุส่วนใหญ่พบปัญหาเอกสารหลักสูตรไม่เพียงพอคิดเป็นร้อยละ 61.93 ครุส่วนใหญ่มีปัญหาขาดความชำนาญในการคัดแยกเด็กคิดเป็นร้อยละ 46.60 ครุส่วนใหญ่ พบปัญหาการทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล คือไม่มีเวลาทำคิดเป็นร้อยละ 48.30 ครุส่วนใหญ่มีปัญหาในการเตรียมความพร้อมเด็กคือ มีเวลาน้อยคิดเป็นร้อยละ 46.02 ครุส่วนใหญ่มีปัญหาในการสอนเด็กในชั้นเรียนพิเศษพบว่าเรียนรู้ช้า คิดเป็นร้อยละ 23.30 ครุส่วนใหญ่มีปัญหาด้านสื่ออุปกรณ์ ขาดแคลนงบประมาณจัดซื้อ คิดเป็นร้อยละ 55.68 ครุส่วนใหญ่มีปัญหาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพราะไม่มีเวลาคิดเป็นร้อยละ 44.89 ครุส่วนใหญ่มีปัญหาในการจัดบริการที่เกี่ยวข้องคือขาดแคลนงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 50.00 ครุส่วนใหญ่มีปัญหาความรู้และเข้าใจการวัดและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 47.73 มีปัญหาการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขาดงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 84.66

ตอนที่ 4 สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์การดำเนินงาน ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การดำเนินงานโครงการ

4.1 สรุปข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์

สถานภาพ

ผู้บริหารส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 4 คน จากทั้งหมด จำนวน 6 คน ส่วนใหญ่ อายุ 41 ปีขึ้นไป วุฒิการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี จำนวน 5 คน ส่วนใหญ่จบวิชาเอกบริหารจำนวน 1 คน

สภาพการดำเนินงานข้อคิดเห็นปัญหาและข้อเสนอแนะ

นโยบายศึกษานิเทศก์ทุกคน จำนวน 6 คน เห็นด้วยกับนโยบายการจัดการศึกษา พิเศษรูปแบบเรียนร่วม ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเพราะจะทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับโอกาสทางการศึกษา และได้อยู่ในสังคมปกติ และควรสนับสนุนปัจจัยต่างๆ ด้วย

ด้านการวางแผนศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีการวางแผนการจัดการเรียนร่วม เช่นการสำรวจข้อมูลพื้นฐานก่อนการจัดการเรียนร่วมเช่น สำรวจเด็กพิเศษ ครูผู้สอน ครูปกติ และความเห็นของผู้บริหาร

ด้านการประสานงานศึกษานิเทศก์อำเภอทุกคนประสานงานกับศึกษานิเทศก์จังหวัดในเรื่อง การส่งครูเข้ารับการอบรมทางการศึกษาพิเศษ แจงข้อมูล ข่าวสาร สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ และส่วนใหญ่ประสานงานกับครูการศึกษาพิเศษในการจัดการเรียนการสอน รูปแบบเรียนร่วม สื่อและอุปกรณ์นอกจากนี้ยังมีการประสานกับแพทย์ในการตรวจ ไอคิว เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและผู้เชี่ยวชาญ ทางมาเป็นวิทยากร นอกจากนี้ยังมีการประสานกับประชาสงเคราะห์จังหวัดเพื่อให้เด็กได้รับเงินสงเคราะห์คนพิการ

ด้านงบประมาณศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่จัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนต่างๆไม่เพียงพอ สื่ออุปกรณ์ต่างๆ มีราคาแพง วิธีการแก้ไขคือศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่จัดสรรวัสดุที่เหลือใช้จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ แจกแก่โรงเรียนต่างๆ และให้แนวทางแก้ไขปัญหาเช่น ขอการสนับสนุนจากองค์กรต่างๆ

ด้านบุคลากรศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่เห็นว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วมมีความรู้ความเข้าใจไม่มากพอ ควรได้รับการพัฒนาอบรมความรู้เพิ่มเติม

ด้านอาคารสถานที่ศึกษานิเทศก์ให้ข้อมูลว่าทั้งการปรับและไม่ปรับอาคารสถานที่ ส่วนที่มีการปรับเช่น ตกแต่งห้องเรียน จัดห้องเสริมวิชาการ จัดมุมต่างๆ

ด้านหลักสูตรศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าทุกโรงเรียนมีการใช้หลักสูตรปกติ สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยปรับให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งด้านเนื้อหา วิธีการสอน จุดประสงค์ เกณฑ์การประเมิน และมีครูบางคนคิดหลักสูตรขึ้นมาเองเพื่อใช้กับเด็ก

ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าโรงเรียนต่างๆ ควรจัดการเรียนร่วม ในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา และรับบริการเสริม จากครูเสริมวิชาการ เพราะเห็นว่าเด็กพิการไม่ต่างจากคนอื่น ควรให้เด็กอยู่ในสังคมและดำเนินการพัฒนาตามศักยภาพ

ด้านสื่อและอุปกรณ์ศึกษานิเทศก์ทั้ง 6 คน เห็นว่าโรงเรียนต่างๆ ควรได้รับการจัดสรรสื่อเครื่องมืออุปกรณ์ สำหรับการเรียนร่วมทั้งที่เป็นอุปกรณ์เฉพาะทางเช่น แวนตา เครื่องคัดแยก

เด็ก เครื่องช่วยหูฟัง แบบฝึกต่างๆ และสื่อการเรียนการสอนทุกชนิด เช่น รูปภาพ นิทาน บัตรคำ บัตรภาพ วิทยุ โทรทัศน์ วีดีโอ ของจริงของจำลอง เป็นต้น

ด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนศึกษานิเทศก์ทุกคนให้ข้อมูลว่าโรงเรียนในเขตที่รับผิดชอบ มีบางโรงเรียนที่มีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพิ่มเติมจากปัจจุบัน ในลักษณะต่างๆ กัน ครุบางโรงเรียนพัฒนา มากกว่า 1 รูปแบบ เช่น มีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล IEP, แผนการสอนเฉพาะบุคคล IIP ทำการวิจัยในชั้นเรียน ศึกษาเด็กเป็นรายกรณี สร้างแบบฝึกผลิตสื่อ

ด้านกรนิเทศศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ดำเนินการนิเทศก์ไม่สม่ำเสมอ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู เนื่องจากมีงานมากเวลาน้อย จึงนิเทศก์ไม่ทั่วถึง และนานครั้งศึกษานิเทศก์ก็ได้เสนอแนวทางแก้ไข เช่น ควรมีการพบปะกันหรือประชุมกันเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อรับรู้แก้ไขปัญหาร่วมกัน และจัดทำสื่ออุปกรณ์ร่วมกัน นอกจากนี้ศึกษานิเทศก์เห็นควรปรับปรุงการนิเทศก์ใหม่ ให้เหมาะสมควรเน้นการนิเทศก์ด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล

ด้านการประเมินผลศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินผลการดำเนินงาน โครงการ แต่เป็นลักษณะการดูแลการดำเนินงานหากส่วนใดบกพร่อง หรือต้องการความช่วยเหลือก็จะให้ความช่วยเหลือแนะนำ มีบางอำเภอส่วนน้อยที่มีการประเมินผลงานที่ชัดเจนในด้าน บุคลากร สื่อ อาคารสถานที่ การจัดการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก

ปัญหาและข้อเสนอแนะของศึกษานิเทศก์

จากข้อมูลของศึกษานิเทศก์พบปัญหาต่างๆ เช่น ผู้บริหารไม่เข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม ได้รับงบประมาณน้อย ครูส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจน้อย ขาดแคลนครูทางการศึกษาพิเศษ ครูขาดความชำนาญในการใช้เครื่องมือตัดแยกเด็กครูมีภาระมาก ขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์ อาคารสถานที่ไม่พร้อมข้อเสนอแนะของศึกษานิเทศก์ ควรสร้างความตระหนักและอบรมผู้บริหาร รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณมากกว่านี้ สปช. ควรส่งครูทางการศึกษาพิเศษเพิ่ม ควรจัดการอบรมครูในการตัดแยกเด็กผู้บริหารควรลดภาระแก่ครูลง สปช. ควรจัดให้นักวิชาการและครูการศึกษาพิเศษผลิตสื่อ โรงเรียนต่างๆ ควรปรับปรุงอาคารสถานที่เดิมให้เหมาะสม

4.2 สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

สถานภาพของผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชายส่วนใหญ่อายุ 45 ปี ขึ้นไป วุฒิมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับปริญญาโท ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหาร 11-15 ปี ส่วนใหญ่จัดการเรียนร่วมระหว่าง 1-2 ปี และส่วนใหญ่เคยอบรมทางการศึกษาพิเศษ

สภาพการดำเนินงานข้อคิดเห็นปัญหาและข้อเสนอแนะ

นโยบายผู้บริหารบางส่วน จำนวน 3 คน เห็นด้วยกับนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ให้โรงเรียนต่างๆ จัดการศึกษาพิเศษรูปแบบเรียนร่วม เพราะว่าเด็กจะได้รับโอกาสทางการศึกษา ได้พัฒนาศักยภาพ ที่ยังเหลือ มีผู้บริหารบางส่วนจำนวน 3 คน เห็นด้วยกับนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นบางส่วน คือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษบางประเภทที่มีความบกพร่องมากจะได้รับการดูแลจากโรงเรียนเฉพาะทาง ถ้าให้เรียนร่วมกับเด็กปกติ ควรต้องมีบุคลากรทางด้านนี้ดูแลและผู้บริหารบางคนเห็นว่า การจัดเรียนร่วมควรให้โรงเรียนที่มีความพร้อมเท่านั้น ส่วนใหญ่โรงเรียนไม่พร้อมเกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย

การรับเด็กเข้าเรียนร่วม พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ตัดสินใจรับเด็กประเภทใดเข้าเรียนร่วมเพราะเป็นผู้ปฏิบัติผ่านการอบรมมา รู้ว่าตนเองสามารถที่จะสอนเด็กประเภทใดได้ดีกว่า ผู้บริหารบางส่วนรับเด็กเข้าเรียนร่วม ตามความพร้อมของโรงเรียน เช่นมีครูที่มีความสามารถสอนเด็กประเภทใดก็รับเด็กประเภทนั้น บางส่วนรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภท

การวางแผนโรงเรียนบางส่วนจำนวน 3 โรงเรียน มีการวางแผนสำรวจข้อมูลในการดำเนินงาน บางส่วนไม่มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานการดำเนินงาน ส่วนที่สำรวจเช่นจัดโครงการเยี่ยมบ้าน และโครงการตำมะโนครวัณนักเรียนเด็กในเขตบริการ บางโรงเรียนมีกรรมการสำรวจเด็กโดยทางเทศบาลให้ความร่วมมือในการคัดเลือก ส่งข้อมูลมาให้ทางโรงเรียน

การประสานงานผู้บริหารให้ความเห็นว่าทางโรงเรียนได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นส่วนมาก มีบางโรงเรียนส่วนน้อยไม่มีการประสานงานและจากการให้ข้อมูลของผู้บริหารพบว่า ส่วนใหญ่ผู้นำท้องถิ่นและชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จำนวน 5 คน มีผู้บริหารจำนวน 1 คน ที่ให้ข้อมูลว่าได้รับความร่วมมือจากผู้นำท้องถิ่นเป็นอย่างดี ส่วนเรื่องงบประมาณผู้บริหารทุกคน ให้ข้อมูลเหมือนกันคือเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับเป็นรายหัวเช่นเดียวกับเด็กปกติและงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน ผู้บริหารบางส่วนแก้ไขโดยการนำงบประมาณในส่วนอื่นๆ มาเพิ่มเติม บางส่วนจัดงานหารายได้เข้าโรงเรียน เช่น จัดผ้าป่าช่วงปิดเทอมผู้บริหาร บางโรงเรียนให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการแก้ปัญหาเอง

ด้านบุคลากรผู้บริหารทุกคนเห็นว่าโรงเรียนมีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน ควรให้ครูอื่นๆ ได้รับการอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ โดยให้อบรมศึกษาดูงาน

อาคารสถานที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการปรับปรุงอาคารสถานที่ เห็นว่าไม่เหมาะสม เช่นห้องน้ำชำรุด อยู่ไกล พื้นที่ของโรงเรียนแคบ มีโรงเรียนส่วนน้อยที่ปรับอาคารสถานที่เช่นการจัดตกแต่งห้องเสริมวิชาการ

ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนพบว่าผู้บริหารทั้ง 6 คน มีความคิดเห็นที่หลากหลายสรุปได้ว่าจัดแบบก็ได้ ตามความเหมาะสมแก่เด็ก และความพร้อมของโรงเรียนครูผู้สอนเช่น การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติสอนเสริมบางเวลาและชั้นเรียนพิเศษเมื่อได้รับการพัฒนาแล้วส่งต่อเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ

ด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนผู้บริหารบางส่วน จำนวน 2 คน เห็นว่าควรมีการพัฒนาสื่อและมีครูทางการศึกษาพิเศษ บางส่วนจำนวน 2 คนเห็นว่าควรพัฒนาเด็กในชั้นเรียนร่วมก่อนดีขึ้นแล้วส่งต่อชั้นเรียนร่วมปกติ บางส่วนเห็นว่าควรจัดงบประมาณให้เพียงพอ ก่อน จำนวน 1 คน และผู้บริหารจำนวน 1 คนเห็นควรมีการพัฒนาทุกด้าน ส่วนด้านการนิเทศพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นผู้นิเทศก์การเรียนร่วมและมีครูผู้รับผิดชอบโครงการร่วมดำเนินการนิเทศก์ครูชั้นอื่นๆ ที่สอนเด็กเรียนร่วม และมีส่วนน้อยให้ครูวิชาการดำเนินการนิเทศก์การเรียนร่วม ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนพบว่าผู้บริหารโรงเรียนทุกคนเห็นว่าโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมควรได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลทุกด้าน เช่น บุคลากรทางการศึกษาพิเศษ งบประมาณ สื่ออุปกรณ์ แบบฝึกต่างๆ เป็นต้น ส่วนด้านการประเมินผล พบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ ทำการประเมินผลการดำเนินงานโครงการโดยสังเกต พูดคุย นิเทศ ดูสรุปผลการดำเนินงานโครงการของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานด้านต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล พัฒนาการของเด็กในด้านต่างๆ

ปัญหาและข้อเสนอของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารพบปัญหาในการดำเนินการเช่น ขาดแคลนงบประมาณ ขาดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ขาดเฉพาะทาง บุคลากรที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน สถานที่ไม่เพียงพอ ผู้บริหารโรงเรียนได้ทำการเสนอแนะคือ บุคลากรควรได้รับการยกย่อง อบรมอย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนร่วมควรจัดในโรงเรียนที่มีความพร้อม การดำเนินงานของรัฐไม่ควรมีเพียงแต่นโยบาย ควรมีปัจจัยต่างๆ สนับสนุน การให้เงินช่วยเหลือครูการศึกษาพิเศษควรลดเกณฑ์ลง และควรให้สังคมชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

4.3 สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบโครงการ

สถานภาพ พบว่าครูทั้งหมดจำนวน 6 คน เป็นเพศหญิงวุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ ระดับปริญญาตรี ทุกคนเคยอบรมความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ

สภาพการดำเนินงาน ข้อคิดเห็นปัญหาและข้อเสนอแนะ

ในด้านการประสานงานพบว่าครูได้ประสานงานกับบุคลากรจากหน่วยงานต่างๆ เช่น แพทย์ประสานด้านการตรวจรักษา วัดไอคิว ให้แก่เด็ก เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการตรวจรักษา

คัดแยกเด็ก เป็นวิทยากร ศูนย์, โรงเรียนการศึกษาพิเศษ ในด้านการเตรียมความพร้อมเด็ก การช่วยเหลือแนะนำ ด้านสื่ออุปกรณ์ สอนเสริม นอกจากนี้เช่นจิตแพทย์ ประชาสงเคราะห์จังหวัด มุลินธิ ต่างๆ ในด้านบุคลากรครูส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียนเป็นอย่างดี ครูส่วนใหญ่มีการปรับอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนร่วม ปรับห้องน้ำ จัดตกแต่งห้องเสริมวิชาการจัดห้องเรียนร่วมให้อยู่ในชั้นล่างของอาคารเรียน ส่วนโรงเรียนที่ไม่มีปรับเพราะเศรษกิจพร่องเล็กน้อย ช่วยเหลือตนเองได้ ส่วนหลักสูตรที่ใช้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษพบว่าครูทุกคนใช้หลักสูตรปกติสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูส่วนใหญ่ทำการคัดแยกเด็กในเบื้องต้นโดยการสังเกตพฤติกรรม สัมภาษณ์ ทดสอบ แล้วส่งต่อแพทย์วินิจฉัยต่อไป ซึ่งในการคัดแยกเด็กบางโรงเรียนมีคณะกรรมการคัดแยกและผู้ปกครองร่วมอยู่ด้วยเพื่อความโปร่งใสในการตัดสินใจดีกว่าบกร่องทางใด ครูทุกคนเห็นว่าทางโรงเรียนควรจัดการเรียนร่วม ในรูปแบบเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลาที่มีการสอนเสริมบางเวลาเพราะเด็กจะได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมปกติในการจัดการเวลาเรียนครูส่วนใหญ่จัดการวางแผน และกำหนดเวลาเรียนแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และในการสอนเสริมพบว่าในการสอนเสริม ครูจะใช้เวลาว่างในการสอนเสริม และบางคนใช้เวลาเรียนหลังจากครูให้งานเด็กปกติแล้ว ครูส่วนใหญ่จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนเฉพาะบุคคล ในการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พบว่าทุกคนเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กร่วมกิจกรรมมากที่สุด ให้เด็กแสดงความรู้ความสามารถ ครูจะสอนโดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และตามศักยภาพของเด็ก การจัดกิจกรรมเสริมพบว่าครูทุกคน จัดกิจกรรมเสริมให้แก่เด็ก กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่ใช้มากที่สุดคือ กิจกรรมนันทนาการ ด้านสื่อและอุปกรณ์พบว่าครูส่วนใหญ่อยากได้สื่อและอุปกรณ์ ที่ตรงและเหมาะสมกับเด็กแต่ละประเภท ครูทุกคนมีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมเช่น ทำการวิจัยในชั้นเรียน จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล แผนการสอนเฉพาะบุคคล ทำหนังสือแบบฝึกการอ่าน ทำหลักสูตรใหม่ จัดทำโครงการกับโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาเด็กร่วมกัน ในด้านการวัดและประเมินผลพบว่าครูทุกคนดำเนินการจัดและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามศักยภาพของเด็กที่มีอยู่ โดยปรับลดเกณฑ์จากเด็กปกติลง และวัดและประเมินผลตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลโดยใช้วิธีการการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจสอบผลงาน ฝึกปฏิบัติ เป็นต้น

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ครูมีงานมากทำให้บางครั้งดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่เต็มที่ บุคลากรมีทัศนคติไม่ดีต่อการเรียนร่วม งบประมาณน้อย ขาดแคลนบุคลากรทั้งปกติ และเฉพาะทาง อาคารสถานที่ไม่เหมาะสม ข้อเสนอแนะของครูคือ รัฐบาลควรดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง หน่วยงานต้น

สังกัดควรสนับสนุนปัจจัยการดำเนินงานเช่น งบประมาณ บุคลากร สื่ออุปกรณ์ ควรมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 5 สรุปข้อมูลจากการสังเกตการดำเนินงานโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

5.1 การจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียน

1) การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

1.1) อาคารและห้องเรียนร่วม

พบว่าโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนพิเศษที่แยกออกมาโดยเฉพาะส่วนใหญ่จัดชั้นเรียนไว้ด้านล่างของอาคารเรียนเนื่องจากในชั้นเรียนพิเศษมีเด็กที่มีความบกพร่องมาก ครูจัดชั้นเรียนไว้ด้านล่างของอาคารเรียน จะทำให้เกิดความปลอดภัยแก่นักเรียนและสะดวกในการเข้าห้องนำของเด็กที่มีความพิเศษ

โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมในชั้นปกติ ใช้ห้องเรียน อาคารเรียนเช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไป เนื่องจากเด็กมีความบกพร่องเพียงเล็กน้อย สามารถช่วยเหลือตนเองได้ดี ครูจึงไม่มีการปรับสภาพแวดล้อมภายนอกแต่อย่างใด

1.2) ห้องพิเศษ

ห้องพิเศษ ห้องการศึกษาพิเศษ ห้องเรียนเสริมวิชาการแต่ละโรงเรียนเรียกชื่อแตกต่างกันไป เป็นห้องที่ใช้ฝึกทักษะต่าง ๆ จัดการเรียนการสอนแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนใหญ่ครูจะสอนเสริมนอกเวลาเรียนปกติ โรงเรียนส่วนใหญ่มีห้องเสริมวิชาการ โรงเรียนบางส่วนจัดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนที่แยกออกมาโดยเฉพาะ จะไม่มีห้องเสริมวิชาการ ครูจะสอนเสริมในชั้นเรียนพิเศษ ในห้องเสริมวิชาการพบว่าครูผู้รับผิดชอบจะมีการจัดตกแต่งให้มีความเหมาะสมน่าเรียน เช่น มีการจัดมุมต่าง ๆ เช่น มุมหนังสือ มุมเกม มุมผลงานของเด็ก มุมกิจกรรม มุมสื่อ อุปกรณ์ เช่น รูปภาพ บัตรคำ บัตรภาพ วิทยุ โทรทัศน์ วีดีโอ ของจริง ของจำลอง จัดโต๊ะ เก้าอี้สำหรับการสอนเสริม มีการจัดตกแต่งผนังห้องด้วยกระดาษสี รูปภาพต่าง ๆ ให้สวยงาม จัดป้ายนิเทศ และมีบางโรงเรียนกันส่วนหนึ่งของห้องเสริมวิชาการ เป็นที่ฝึกแก้ไขการพูด

1.3) ห้องน้ำ

โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการปรับห้องน้ำ โดยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษใช้ห้องน้ำปกติเช่นเดียวกับเด็กปกติ ซึ่งบางโรงเรียนเด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และบางโรงเรียนที่จัดห้องน้ำไม่เหมาะสมไกลสายตาคูซึ่งอาจเป็นอันตรายได้ในกรณีที่เด็กมีความบกพร่องมากได้ ทั้งนี้มาจากสาเหตุที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีงบประมาณสนับสนุน ซึ่งทางโรงเรียนแต่ละแห่งหาทางแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเท่าที่จะทำได้

2) การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนร่วม

2.1) การจัดห้องเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีสองลักษณะคือ การจัดชั้นเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ และการจัดชั้นเรียนพิเศษที่แยกออกมาโดยเฉพาะ ห้องเรียนร่วมในชั้นเรียนพิเศษที่แยกออกมาโดยเฉพาะมีการจัดตกแต่งสภาพให้น่าเรียน เช่น ตกแต่งด้วยรูปภาพ กระดาษให้สวยงาม มีป้ายนิเทศที่แสดงผลงานของเด็ก มุมต่าง ๆ เช่น สื่อ อุปกรณ์ วัสดุ วิทยุเทป เกม ของเล่น มุมหนังสือ จัดป้ายนิเทศในชั้นเรียนร่วม ครูจะจัดที่ว่างไว้ให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ และสามารถยืดหยุ่นปรับได้ตามกิจกรรมที่ครูจัด และมีพื้นที่กว้างขวาง เพราะมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะ ไม่มีเด็กปกติมาเรียนร่วม

การจัดห้องเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ มีการจัดห้องเรียนเช่นเดียวกับห้องเรียนปกติทั่วไป เช่น จัดป้ายนิเทศตามกลุ่มประสบการณ์ มุมต่าง ๆ เช่น มุมสื่อ อุปกรณ์ มุมแสดงผลงานของเด็ก คำขวัญ วัน เดือน ปี รายชื่อสมาชิกของห้อง

2.2) การจัดโต๊ะเก้าอี้

การจัดโต๊ะเก้าอี้ในชั้นเรียนปกติมีการจัดที่หลากกันไปตามที่ ครูประจำชั้นจัด เช่น จัดเป็นแถวตอนลึก 2-3 แถว เว้นช่องตรงกลางให้มีที่เดิน จัดโต๊ะเป็นกลุ่ม แล้วแต่ครูประจำชั้น

5.2 การจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1) การจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูจะให้เด็กเป็นศูนย์กลาง เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมมาก เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความสามารถออกมาแสดงความสามารถหน้าชั้นเรียน มีการอภิปรายซักถาม แสดงความคิดเห็น

กรณีครูสอนในการเรียนร่วมชั้นเรียนปกติ มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่บกพร่องเล็กน้อย ครูจะสอนไปพร้อมกัน และอธิบายซ้ำหากเด็กไม่เข้าใจ หรือ แยกมาฝึกบางเวลา กรณีมีเด็กสองกลุ่มที่มีความแตกต่างกันมาก ครูจะสอนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งก่อนให้งานแล้วจึงสอนอีกกลุ่มหนึ่งต่อไป

กรณีที่ครูสอนในชั้นเรียนพิเศษ จะสอนเป็นกลุ่มตามความสามารถ และสอนซ้ำกรณีเด็กไม่เข้าใจ บางกรณีเด็กที่มีความแตกต่างกันมาก ครูจำเป็นต้องสอนทีละคนในบางวิชา เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาไทย บางวิชาเรียนไปพร้อมกันได้ เช่น วิชาศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ พลศึกษา

2) สื่อและอุปกรณ์ในการเรียนร่วม

ในการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม ครูทุกโรงเรียนจะเน้นให้เด็กมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอน เช่น การซักถามเด็กจากภาพ ให้เด็กเล่าเรื่องจากภาพ มีโอกาสได้สัมผัสสื่อการสอน สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนร่วม มีทั้งอุปกรณ์เฉพาะทางที่ช่วยในการเรียนของเด็ก เช่น อักษรเบรลล์ พิมพ์ดีดอักษรเบรลล์ เครื่องช่วยหูฟัง

แผ่นสแลท บางโรงเรียนนำเทคโนโลยีมาสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น คอมพิวเตอร์ โปรแกรมเกมง่าย ๆ และ นำเครื่องคิดเลขมาช่วยสอนเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ดีขึ้น

3) การจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนนอกห้องเรียนร่วม เช่น วิชาพลศึกษา ดนตรี วิชาการงานพื้นฐานอาชีพ เป็นต้น โดยครูให้เรียนตามความสามารถ บางโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมในวันพุธ ให้เด็กสามารถเลือกกิจกรรมที่สนใจ เช่น ชุมนุมดนตรี ชมรม กีฬา นาฏศิลป์ที่บ้านที่มีในท้องถิ่น บางโรงเรียนนำเด็กไปเรียนห้องคอมพิวเตอร์ โดยให้เรียน เฉพาะเกมง่าย ๆ ตามความสามารถของเด็ก

4) การจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในห้องเสริมวิชาการ

การจัดการเรียนการสอนในห้องเสริมวิชาการ เป็นการสอนเสริมเด็กในส่วนที่บกพร่องด้านต่าง ๆ ทั้งด้านวิชาการ และด้านทักษะต่าง ๆ เช่นการฝึกทักษะการพูด การสอนเสริมวิชาต่าง ๆ ที่เด็กมีปัญหา การฝึกทักษะการฟัง ส่วนใหญ่ครูจะใช้เวลาว่างจากการสอนวิชาประจำ มาสอนเสริมให้แก่เด็ก ซึ่งบางคนจัดตารางเวลาสอนเป็นที่แน่นอน และบางโรงเรียนสอนเฉพาะเวลาพักเที่ยงและเฉพาะวิชาภาษาไทย ซึ่งแล้วแต่ครูที่สอนจะจัดสอน

5) การวัดและการประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ในการวัดและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามความรู้ความสามารถที่เด็กมีอยู่ โดยไม่เน้นผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ วัดและประเมินผลตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล มีการปรับลดเกณฑ์จากเกณฑ์ของเด็กปกติลงเพื่อให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยใช้วิธีการสังเกต ตรวจสอบงาน ทดสอบข้อเขียน ทดสอบภาคปฏิบัติ ใช้แฟ้มสะสมงาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการดำเนินงานโครงการพัฒนารูปแบบจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ตอนที่ 1 สถานภาพ สถานภาพของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการ

จากผลการวิจัยพบว่าศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่เป็นเพศชายส่วนใหญ่ อายุ 46 ปีขึ้นไป วุฒิการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาตรี ไม่มีใครจบทางด้านการศึกษาพิเศษ ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษเพิ่มเติม ศึกษานิเทศก์เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรโรงเรียนต่าง ๆ ในด้านการจัดการเรียนการสอน ทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบการเรียนร่วมเป็นอย่างดี จึงจะให้คำแนะนำแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ดี ดังนั้นศึกษานิเทศก์จึงควรมีการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

พิเศษด้านต่างๆ เช่นการจัดกิจกรรมการสอนการวัดและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ไม่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ ประสบการณ์จัดการเรียนร่วมอยู่ระหว่าง 1-2 ปี ส่วนใหญ่ได้รับการอบรมการจัดการศึกษาพิเศษ ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษาพิเศษ รูปแบบการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังที่กล่าวไว้ในหนังสือของกระทรวงศึกษาธิการ(2543) คือการเรียนร่วมจะประสบความสำเร็จได้ผู้บริหารจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การเรียนร่วมบรรลุตามเป้าหมาย ควรมีบทบาทเช่น จัดทำแผนการดำเนินงานจัดครูเข้าสอนเตรียมบุคลากร กำกับนิเทศติดตาม ให้การสนับสนุนส่งเสริมคงดำเนินงานและควรมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม

ครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 41-45 ปี วุฒิการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่สอนระดับชั้น ป.1-ป.6 ระยะเวลาับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมส่วนใหญ่ 1-2 ปี ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ ครูผู้รับผิดชอบโครงการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการดี โดยเข้ารับอบรมหลายครั้ง ศึกษาดูงาน และศึกษาด้วยตนเอง จากหนังสือเอกสาร เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากที่สุด จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท และต้องทำหน้าที่เป็นการทำหน้าที่สอนเด็กเพิ่มเติมจากการที่เด็กเรียนในห้องเรียนปกติและประสานงาน ให้คำแนะนำแก่ครูปกติในทางปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้นครูผู้รับผิดชอบโครงการจึงต้องทำงานหนักควรมีความอดทน เสียสละ มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน การดำเนินงานจึงจะบรรลุเป้าหมายตามที่วางเอาไว้

ตอนที่ 2 การดำเนินงานโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในด้านต่างๆ

1. นโยบาย จากผลการวิจัยพบว่าศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับนโยบายการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบเรียนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติเพราะจะทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับโอกาสทางการศึกษา ได้มีส่วนร่วมในสังคมปกติ ซึ่งจะทำให้เด็กได้มีการยึดและปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพสังคมจริง และหลังจากออกจากโรงเรียนไปแล้ว สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้ และไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่น

ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เห็นนโยบายการจัดการศึกษาพิเศษ โดยการประชุมชี้แจงและดำเนินการตามนโยบายโดยจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา

2. การวางแผน จากผลการวิจัยพบว่าบุคลากรส่วนใหญ่คือศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครู มีการวางแผนดำเนินงานเช่น การศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนการดำเนินงานโครงการ ข้อมูลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครู ผู้บริหาร มีการประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในระดับอำเภอและโรงเรียน ครูมีส่วนในการเสนอแนะให้ข้อมูล การจัดการเรียนร่วมซึ่งผลการวิจัยพบว่ามีบางโรงเรียนชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการเรียนร่วม เช่นเทศบาล ซึ่งเป็นส่วนน้อยมาก สมนึก นนริจันทร์ (2539) กล่าวว่า การดำเนินงานหากมีการวางแผน จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงาน ทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควบคุมงานได้อย่างมีระบบ

3. การประสานงาน ผลการวิจัยพบว่าศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครูมีการประสานงาน กันตามสายงานและบุคลากรจากหน่วยงานอื่นๆ ศึกษานิเทศก์อำเภอมีการประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนด้วยการรายงานข้อมูล เด็ก การจัดเลือกครูรับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม ประสานกับศึกษานิเทศก์จังหวัดในเรื่องการบริหารและจัดการเรียนร่วม การอบรมครูประสานงานกับครูการศึกษาในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์ การวัดและประเมิน ศึกษานิเทศก์และครูมีการประสานงานกับแพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในด้านการตรวจสุขภาพเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รักษาอาคาร วัสดุคิด ประสานกับประชาสงเคราะห์จังหวัดในการจดทะเบียนคนพิการ และช่วยเหลือเรื่องเงินสงเคราะห์แก่ผู้พิการ ครูยังมีการประสานงานกับศูนย์ , โรงเรียน การศึกษาพิเศษ ในด้านการช่วยเหลือเด็ก ให้คำแนะนำ ช่วยด้านสื่ออุปกรณ์ เตรียมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ก่อนการเรียนร่วมนอกจากนี้ยังมีนักจิตวิทยา องค์กรเอกชน มูลนิธิต่าง ๆ ที่สนับสนุนงบประมาณแก่คนพิการ ในการประสานงานพบว่าโรงเรียนต่าง ๆ มีการประสานงานกับแพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เป็นส่วนใหญ่ และส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี อุบล ล่นวาริ (2542) กล่าวว่า การประสานงานร่วมมือเป็นกลยุทธ์สำคัญที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่องานการศึกษาพิเศษเรียนร่วม จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของรัฐและภาคเอกชน มูลนิธิ องค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพิเศษ

4. การคัดเลือกโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ดำเนินการคัดเลือกโรงเรียน เป็นศูนย์กลางทางวิชาการการศึกษาพิเศษที่มีความพร้อมหลาย ๆ ด้าน เช่น บุคลากร อาคารสถานที่

5. งบประมาณ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนต่าง ๆ ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัดตามจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นรายหัว เช่นเดียวกับเด็กปกติ ซึ่งพบว่าได้รับงบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานสำนักงานงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนิน

งาน โรงเรียนต่าง ๆ จึงหาวิธีแก้ไข เช่นใช้งบประมาณในส่วนอื่น ๆ มาเพิ่มเติม ขอความร่วมมือจากองค์กรเอกชน มูลนิธิต่าง ๆ และบางโรงเรียนจัดงานหารายได้เข้าโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดหาสื่ออุปกรณ์ อบรมครู ผู้บริหาร และการนิเทศติดตามผล

6. บุคลากร ผลการวิจัยพบว่ามี การจัดเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาพิเศษศึกษานิเทศก์ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการรับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนร่วม ส่วนใหญ่มีการเตรียม เด็กปกติ โดยการปลูกฝังเจตคติที่ดี เตรียมผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการแนะนำการเลี้ยงดูที่ถูกต้อง บุคลากรในโรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษ ส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเฉพาะครูผู้รับผิดชอบโครงการและผู้บริหาร เท่านั้น ส่วนครูอื่น ๆ ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการอบรม จึงทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพลดลง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) ว่าการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ยังดำเนินการได้ไม่ทั่วถึง ปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ ครู ผู้บริหารการศึกษาซึ่งเป็นบุคลากรที่สำคัญ

7. อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ ดำเนินการปรับปรุง อาคารสถานที่ ให้เหมาะสมต่อการเรียนร่วม เช่น ส่วนใหญ่จัดห้องเรียนร่วมที่เป็นชั้นเรียนพิเศษอยู่ด้านล่างของอาคารเรียนเพื่อความสะดวกและปลอดภัยแก่เด็ก เพราะส่วนใหญ่มีความบกพร่องมาก และพบว่าครูส่วนใหญ่ปรับตกแต่งชั้นเรียนร่วมจัดห้องเสริมวิชาการ เช่น จัดป้ายนิเทศ จัดมุมต่าง ๆ เช่น มุมหนังสือ มุมเล่นเกม จัดที่แสดงผลงานของเด็ก จัดที่ฝึกแก้ไขการพูด สร้างห้องน้ำให้อยู่ใกล้ห้องเรียน กระทรวงศึกษาธิการ (2541) อาคารสถานที่จะต้องเลือกจัดและเตรียมให้เหมาะสมกับความบกพร่องของเด็กแต่ละประเภท

8. หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรที่ใช้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นหลัก สูตรปกติที่ครูนำมาปรับให้เหมาะสมกับศักยภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ปรับเนื้อหาให้ง่ายขึ้น และมีครูบางส่วนคิดหลักสูตรการสอนขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพของเด็ก

9. รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

9.1 รูปแบบการเรียนร่วม ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่จัดการเรียนร่วมแบบเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าส่วนใหญ่ มีเด็กที่มีความบกพร่องเล็กน้อยจึงทำให้สามารถเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา

9.2 การคัดแยกเด็กเพื่อการเรียนร่วม ผลการวิจัยพบว่าครู ผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่เป็นผู้คัดแยกเด็กในเบื้องต้นเช่นการสังเกตพฤติกรรม ทดสอบ สัมภาษณ์ ตรวจสอบผลงาน และใช้แบบสำรวจพฤติกรรม ในการคัดแยกเด็กส่วนใหญ่ไม่มี คณะกรรมการคัดแยกเด็ก ครูจะทำ

เพียงคนเดียว และส่งต่อแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ การคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการรักษาเป็นกระบวนการสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อให้คนพิการได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมพร้อมให้สามารถเข้ารับการศึกษาได้ตามความเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543) ดังนั้นโรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษ จึงต้องมีการบวนการคัดแยกเด็ก

9.3 การจัดทำแผนการศึกษาพิเศษเฉพาะบุคคล

ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะทำให้ครูใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (ผดุง อาริยะวิญญู, 2542) ดังนั้นครูจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาวิธีการจัดทำที่ถูกต้องจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด

9.4 การเตรียมความพร้อมเด็ก พบว่าส่วนใหญ่เด็กไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมเพราะครูมีภาระมากเวลาน้อย และส่วนใหญ่เด็กมีความบกพร่องน้อยสามารถช่วยเหลือตนเองได้จึงไม่มีการเตรียมความพร้อม

9.5 การจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความสามารถที่ตนมีอยู่ ครูสนทนาซักถามอภิปราย ให้เด็กออกมาแสดงความสามารถหน้าชั้นเรียน เน้นการทำงานกลุ่ม และครูผู้สอนโดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น บรรยาย ให้งานกลุ่ม อภิปราย สาธิต ทดลอง ในการสอนชั้นเรียนร่วม ครูทำการสอนหลายลักษณะ เช่น สอนไปพร้อมกันกับเด็กปกติสอนเพิ่มเติมหากไม่เข้าใจ แยกมาฝึกบางเวลาหลังจากให้งานเด็กปกติ หรือทำการสอนเด็กกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งก่อนแล้วให้งานและจะไปสอนอีกกลุ่มหนึ่ง มีบางวิชาเรียนพร้อมกันเช่น ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์

การจัดกิจกรรมเสริม พบว่าครูส่วนใหญ่จัดกิจกรรมเสริมแก่เด็กพิเศษ ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมนันทนาการ เช่น การเล่นเกม กีฬา กิจกรรมทางศิลปะหัตถกรรมทางภาษา ทางสังคม ทางละคร งานอดิเรก งานรื่นเริง ซึ่งการจัดการเรียนการสอนทางวิชาการและจัดกิจกรรมเสริมสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2541) กล่าวว่า ตามหลักการพัฒนาเด็กต้องพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ดังนั้นเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาครบถ้วนทุกด้าน โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมเสริม

9.6 สื่ออุปกรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่เตรียมด้านสื่ออุปกรณ์ โดยให้ความรู้ในการผลิต การใช้การเก็บรักษาแก่ครูผู้รับผิดชอบ โครงการ ผู้บริหารส่วนใหญ่แนะนำให้ครูผลิตสื่อใช้เป็นบางอย่าง ส่วนใหญ่เลือกใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละประเภท สื่อที่ใช้มากที่สุดคือรูปภาพ

10. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มี

การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ครูจะจัดทำเป็นแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลมากที่สุด อย่างอื่นเช่น ทำวิจัยในชั้นเรียน ศึกษาเด็กเป็นรายกรณี

11. บริการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ จัดบริการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วม ส่วนใหญ่จัดบริการห้องเสริมวิชาการ โดยการสอนเสริม หรือฝึกทักษะต่าง ๆ ในส่วนที่เด็กบกพร่องหรือมีปัญหา ทั้งด้านวิชาการและทั้งความบกพร่องของเด็ก เช่น บริการทางกายภาพบำบัดการแก้ไขการพูด บริการแนะแนว กิจกรรมบำบัด

12. การนิเทศ ผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร โรงเรียนดำเนินการนิเทศกันน้อยมากและไม่สม่ำเสมอ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู เนื่องจากมีงานมากเวลาที่ออกนิเทศน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกษม ทองสัมฤทธิ์ (2540) พบว่า ครูโครงการเด็กพิการเรียนร่วมมีความต้องการด้านการนิเทศอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ การวัดและประเมินผล

13. การสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ ผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่ ให้การสนับสนุนการดำเนินงาน เช่น ส่งครู เข้ารับการอบรมให้คำแนะนำปรึกษา สนับสนุนสื่ออุปกรณ์

14. การวัดและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินผลที่ชัดเจน จะเป็นลักษณะการสังเกตการดำเนินงานของโรงเรียนต่าง ๆ และดูผลการดำเนินงานที่โรงเรียนต่าง ๆ ส่งมา หากพบข้อบกพร่องด้านใดก็ช่วยเหลือแนะนำและออกเยี่ยมโรงเรียน ผู้บริหาร ประเมินผลการดำเนินโครงการ โดยการสังเกตการดำเนินงานของบุคลากรส่วนใหญ่ประเมินภาคเรียนละ 1 ครั้ง ครูวัดและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามความรู้ความสามารถของเด็ก และเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลมีการปรับลดเกณฑ์ลงจากเด็กปกติ โดยใช้แบบสังเกตแบบทดสอบ ฝึกปฏิบัติ ตรวจสอบงาน ดูพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ตามความเหมาะสม

15. การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ ศึกษานิเทศก์ผู้บริหาร ครู ทำการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนร่วม โดย แจงในที่ประชุม หรือทำการประชุมชี้แจง ซึ่งอยู่ในวงแคบเฉพาะหน่วยงานทางการศึกษาพิเศษเท่านั้น เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณ วาริ ธีระจิตร (2542) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งจำเป็นที่สร้างความเข้าใจ อันดีระหว่าง ผู้ปกครอง โรงเรียน หน่วยงานทุกฝ่าย การเข้ามามีส่วนร่วม จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน

ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3.1 ปัญหาด้านนโยบาย ศึกษาในเทสต์ส่วนใหญ่ พบปัญหาการปฏิบัติตามนโยบายการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบเรียนร่วม คือผู้ที่เกี่ยวข้อง ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วม ทำให้การปฏิบัติตามนโยบายมีปัญหา ออกมาไม่ดีเท่าที่ควร

3.2 ปัญหาด้านการวางแผน พบว่าส่วนใหญ่ขาดการวางแผนร่วมกัน ไม่ได้นำข้อมูลพื้นฐานมาประกอบการวางแผน ระหว่างศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครู ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในการวางแผนพบว่ามีความน้อย ภาระมาก

3.3 ปัญหาการประสานงาน พบมากที่สุดคือ ขาดแคลนงบประมาณในการประสานงาน และขาดการประสานงานที่ชัดเจนเนื่องจากในการประสานงานกับบุคคล จากหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งอยู่ไกลออกไปจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเดินทาง ค่าโทรศัพท์ ซึ่งครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ไม่มีงบประมาณสนับสนุนในส่วนนี้ บางคนจึงต้องใช้งบประมาณส่วนตัว ซึ่งก็มีจำนวนน้อยอยู่แล้ว

3.4 ปัญหาด้านงบประมาณ พบมากที่สุด คือ ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน ซึ่งศึกษานิเทศก์เสนอแนวทางแก้ไขคือให้รัฐบาลสนับสนุนเพิ่มเติม และให้โรงเรียนต่าง ๆ ประสานงานกับองค์กรเอกชน มูลนิธิ เพื่อขอรับการสนับสนุน ผู้บริหารให้แนวทางแก้ไข คือ จัดงบประมาณจากส่วนอื่นมาเพิ่ม และ โรงเรียนจัดงานหารายได้เพิ่มเติม

3.5 ปัญหาด้านบุคลากร พบมากที่สุดคือ มีงานมากนอกจากการสอนเด็กพิเศษ มีงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายอีก บุคลากรส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาพิเศษ ส่วนใหญ่ครูผู้รับผิดชอบโครงการและผู้บริหารเท่านั้นที่ได้รับการอบรม คนอื่นส่วนมากไม่ได้รับการอบรม และปัญหาขาดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ซึ่งครูได้ให้ข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารควรลดภาระงานต่าง ๆ แก่ครูผู้รับผิดชอบโครงการลงให้น้อยกว่านี้ศึกษานิเทศก์และผู้บริหาร ให้ข้อเสนอแนะว่าควรจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร นอกเหนือจากครูผู้รับผิดชอบ โครงการและรัฐบาลควรบรรจุครูเฉพาะทางการศึกษาพิเศษโดยตรง

3.6 ปัญหาด้านอาคารสถานที่ พบมากที่สุดคือ มีไม่เพียงพอ และไม่เหมาะสม ผู้บริหารเสนอแนวทางแก้ไขคือหางบประมาณจากภายนอกมาสนับสนุน เช่น จากมูลนิธิ ผู้ปกครองเด็ก มาใช้ในการปรับอาคารสถานที่ และทำการปรับปรุงอาคารสถานที่ตามที่มีอยู่เท่าที่จะทำได้

3.7 ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน พบมากที่สุดคือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เรียนรู้ได้ช้า เข้าใจยาก และรบกวนการเรียนของเด็กปกติ เป็นการเพิ่มภาระให้ครูเพิ่มอีก

3.8 ปัญหาด้านสื่อและอุปกรณ์ พบมากที่สุดคือ มีไม่เพียงพอต่อการสอนเด็ก ครูให้ข้อเสนอแนะว่าควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม

3.9 ปัญหาการนิเทศ พบมากที่สุด คือ นิเทศไม่ต่อเนื่อง และน้อยครั้ง ซึ่งครูผู้รับผิดชอบโครงการต้องการปรึกษา คำแนะ ความช่วยเหลือในการดำเนินงานมาก ซึ่งศึกษานิเทศก์ก็ให้ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการพบปะ ประชุมกันเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และช่วยแก้ไขปัญหาด่าง ๆ

3.10 ปัญหาการวัดและประเมินผล พบมากที่สุดคือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพราะทางหน่วยงานต้นสังกัดไม่ได้อบรมให้ความรู้ทางด้านนี้เท่าที่ควร ครูได้เสนอแนวทางแก้ไขคือ ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องนี้โดยเฉพาะ

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ควรมีการดำเนินงาน โครงการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
2. การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ควรมีปัจจัยสนับสนุนอย่างเพียงพอ เช่น งบประมาณ บุคลากร สื่ออุปกรณ์
3. ควรมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและครู

1. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการดำเนินงานและมีทัศนคติที่ดี
2. ควรลดภาระแก่ครูที่ดำเนินงานลง เพื่อให้มีเวลาในการดำเนินงานด้านนี้เพิ่มเติม และมีประสิทธิภาพ
3. ผู้บริหารและครูควรสร้างความเข้าใจอันดีระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
4. ครูควรมีความอดทน เสียสละ และพัฒนาความรู้ความสามารถให้แก่ตนเองอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ โรงเรียนที่เป็นศูนย์กลางทางวิชาการศึกษาพิเศษกับโรงเรียนที่เป็นแกนนำ และ โรงเรียนปกติที่ดำเนินงาน โครงการ
2. ควรมีการศึกษาระบบดำเนินของ โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางแก่โรงเรียนอื่นต่อไป
3. ควรมีการศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา